

De kleur van henna

Esther Freud

Uitgeverij Orlando

223 pagina's / € 23,99

Vertaling: René Kurpershoek

Mijn zus en andere liefdes

Esther Freud

Uitgeverij Orlando

286 pagina's / € 24,99

Vertaling: Ineke Lenting

Over de boeken

Esther Freuds debuut *De kleur van henna* gaat over de zusjes Lucy en Bea (vijf en zeven jaar oud) die eind jaren zestig met hun jonge hippiemoeder door Marokko trekken. Een avontuurlijke reis in een land dat, zeker toen, totaal anders was dan Engeland. Lucy vertelt wat ze zoal meemaken: de markten, de mensen en het dagelijks leven in Marrakech, het strand en de kust, het liften in vrachtauto's, de vrienden, de zoektocht van de moeder naar geluk. En ook het voortdurende geldgebrek, waardoor ze uiteindelijk terugkeren naar Engeland. *De kleur van henna* werd een bestseller en is in 1998 succesvol verfilmd onder de oorspronkelijke Engelse titel *Hideous Kinky*.

Mijn zus en andere liefdes, de tiende roman van Freud, is het vervolg op *De kleur van henna*. Ook in dit boek vertelt Lucy het verhaal. De zusjes wonen – na een korte tijd in Ierland – met moeder en halfbroertje Max weer in Engeland. Ook daar is hun leven weinig stabiel, met verhuizingen, woongroepen, plotseling opduikende halfbroers en -zussen, een afwezige moeder en een weinig in hen geïnteresseerde vader. Bea vertrekt al snel naar Londen, en ook Lucy vertrekt zodra het kan. Hun leven is onrustig: drugs, verkeerde mannen, werk, moederschap. Ze blijven desondanks in contact met elkaar en proberen te verwerken wat er zoal gebeurd is in hun jeugd en wat dat betekent voor de zussenband en de relatie met hun moeder.

Over de auteur

Esther Freud (1963) is de dochter van kunstschilder Lucian Freud, de beroemde psychiater was haar overgrootvader. Freuds ouders leefden niet lang samen. Met haar vader had Freud niet veel contact en haar moeder nam haar dochters op jonge leeftijd mee naar Marokko waar ze gedurende twee jaar als nomaden rondtrokken. Rond 1970 vestigden ze zich in Engeland in een commune op het platteland in Sussex.

Freud droomde van een leven als actrice, maar werd bij audities meestal afgewezen. Ze volgde een schrijfcursus en na het succes van haar debuut gaf ze haar acteerdroom op. Ze publiceerde inmiddels tien romans waarvan *The Sea House* (2003, vertaling *Huis in zee*) na haar debuut de meest succesvolle was. Brieven van haar grootvader, architect Ernst Freud, vormden voor dit boek een inspiratiebron. Daarnaast schreef Freud een toneelstuk en een in 2025 verschenen kinderboek. Freuds zus Bella kreeg bekendheid als mode-ontwerpster, maar gaf in 2024 en 2025 in columns haar kijk op hun jeugdjaren.

Meer over leven en werk van Esther Freud in het uitgebreide auteursportret aan het eind van deze tekst (pagina 6-9).

De website van Esther Freud

<https://www.estherfreud.com/>

Discussietips bij *De kleur van henna*

1. Welk beeld heb je gekregen van de vijfjarige Lucy? Hoe ervaar je haar als vertelster van het verhaal?
2. Waarom wil zus Bea op zeker moment niet meer verder reizen? Wat vind je van de reactie van haar moeder?
3. Wat zoekt de moeder van de meisjes in Marokko en in het soefisme?
4. Hoe kijk je aan tegen het personage Bilal? Wat heeft hij moeder en dochttertjes te bieden?
5. Het verhaal speelt zich af eind jaren zestig/begin jaren zeventig van de vorige eeuw. Welke verschillen met nu zie je in de manier waarop de moeder de meisjes opvoedt?
6. In hoeverre verandert de verhouding tussen de zusjes in de loop van het verhaal?
7. De zusjes gebruiken de woorden 'gruwelijk grotesk' als een soort mantra. In welke situaties gebruiken ze dit, en waarom doen ze dat?
8. Freud werd in verschillende recensies geprezen om haar beschrijvingen, bijvoorbeeld van de sfeer op de markt in Marrakech. Hoe heb jij deze scènes ervaren?
9. Vond je het slot van het verhaal bevredigend? Zo niet, hoe had je dat liever gezien?

Discussietips bij *Mijn zus en andere liefdes*

1. Wat zijn de belangrijkste verschillen tussen de zussen als het gaat om hoe zij terugkijken op hun jeugd?
2. De vader van Bea en Lucy is in de roman regelmatig in beeld. Hoe vervult hij zijn vaderrol? En hoe doet Lex, de vader van Lucy's kind dat later? In hoeverre zie je overeenkomsten tussen de mannen?
3. Waarom wil Lucy graag kinderen hebben, wat is haar drijfveer? En wat vind je van de wijze waarop ze met haar dochter Pearl omgaat?
4. Welke bijfiguren zijn belangrijk voor het verhaal, wat voegen zij toe?
5. Wat vind je van de verklaring die uiteindelijk wordt gegeven voor de verstoorde relatie tussen Bea en haar moeder? Hoe ontwikkelt die relatie zich daarna? Welke verschillen zie je met de relatie die Lucy heeft met haar moeder?
6. Na een korte inleiding (Het begin) is het verhaal ingedeeld in drie delen. Wat is de kern van elk van de delen? En welke titel zou jij geven aan elk van de delen?
7. Esther Freud heeft haar familiegeschiedenis in de vorm gegoten een beschrijving van vele gebeurtenissen en ontmoetingen, gedachten en emoties die in de loop van de tijd langskomen. Soms slaat ze daarbij periodes over, komt terug op eerdere gebeurtenissen of mensen verdwijnen uit het zicht. Hoe heb je deze compositie ervaren?

8. Lucy maakt uiteindelijk schoon schip. Hoe heb je het slot ervaren?

9. De roman wordt voorafgegaan door een motto van Virginia Woolf: 'Als vrouw denken we terug via onze moeder'. Hoe betrek je dat op het boek?

Achtergronden

Onderstreepte tekst is aanklikbaar en opent de betreffende website in een browser. Wie dit document heeft uitgeprint vindt bij ieder item ook de volledige url zodat deze ingetikt kan worden.

YouTube

1. Interview met Esther Freud over *My Sister and Other Lovers* op het kanaal [The Shift with Sam Baker](#) (circa 59 minuten).

https://www.youtube.com/watch?v=EUKqf_mLPul

2. Esther Freud over *Hideous Kinky* en *My Sister and Other Lovers* op het kanaal [About the Authors TV](#) (circa 16 minuten).

<https://www.youtube.com/watch?v=uojxcsZ1D50>

3. Podcast uit 2023 op het YouTube-kanaal van [ABC Australia](#) over Freuds 'onconventionele' familie (circa 52 minuten).

<https://www.youtube.com/watch?v=7912bQXYB0w>

Recensies en interviews

1. Interview met Esther Freud over de twee romans in [The Observer](#) (29-6-2025), waarin ze ook uitlegt waarom zij een vervolg op haar debuut heeft geschreven.

<https://observer.co.uk/culture/books/article/esther-freud-i-wrote-these-books-i-threw-the-bomb>

2. Artikel uit 2013 op de site [Das Zahngold](#) van Reinjan Mulder waarin hij terugblijkt op een interview met Freud dat hij in 1994 voor *NRC* maakte. Het gesprek gaat vooral over haar jeugd en haar debuutroman *Hideous Kinky*.

<https://www.reinjanmulder.nl/2013/08/vroeger-was-ik-een-prinses-esther-freud-over-de-kleur-van-henna/>

3. Interview uit 2015 op de site [Alain Elkann Interviews](#) over Freuds leven en werk (2 augustus 2015).

<https://www.alainelkanninterviews.com/esther-freud/>

4. Vrij toegankelijke recensies van *Mijn zus en andere liefdes* op [Conserve's Leessite](#) (juli 2025) en [The Guardian](#) (4-7-2025). De site van *The Guardian* is vrij te lezen voor wie alle cookies accepteert.

<https://www.conserve.nl/conserves-leessite/mijn-zus-en-andere-liefdes/>

<https://www.theguardian.com/books/2025/jul/04/my-sister-and-other-lovers-by-esther-freud-review-hideous-kinky-the-teenage-years>

Overige bronnen

1. Artikel van Esther Freud over de relatie met haar zus in de Engelse editie van *Vogue* (juli 2025).
<https://www.vogue.co.uk/article/esther-freud-sisterhood>

2. Artikel van Esther Freud in *The Guardian* (29-6-2025) waarin ze terugkijkt op haar werk en reageert op het feit dat haar zus Bella haar eigen versie van hun jeugd is gaan schrijven. De site van *The Guardian* is vrij te lezen voor wie alle cookies accepteert.
<https://www.theguardian.com/books/2025/jun/29/when-i-read-my-sisters-stories-i-think-thats-not-what-it-was-like-esther-freud-on-the-perils-of-writing-about-family>

Samenstelling: Inge Drewes

AUTEURSPORTRET ESTHER FREUD

Biografische gegevens

Esther Freud is op 2 mei 1963 geboren in Londen als dochter van de bekende kunstschilder Lucian Freud (1922-2011) en Bernardine Coverley. De familienaam doet uiteraard direct denken aan Sigmund Freud en inderdaad: de beroemde psychiater was haar overgrootvader. Haar zus Bella heeft bekendheid gekregen als modeontwerpster, haar grootvader Ernst als architect. Esther Freud was lange tijd getrouwd met acteur David Morrissey, met wie ze drie kinderen heeft.

Met haar vader, die niet lang samenleefde met haar moeder, had Esther Freud als kind niet veel contact. Een manier om zijn aandacht te krijgen was door op haar zestiende naakt voor hem te poseren. Omdat Lucian Freud zijn modellen niet mooier maakte dan ze waren, was het resultaat nogal een schok: 'Sindsdien heb ik alleen nog met mijn kleren aan voor hem geposeerd'. Haar moeder, die ook niet echt een conventioneel leven leidde, nam haar dochters op jonge leeftijd mee naar Marokko, waar ze gedurende twee jaar als nomaden rondtrokken. Buitenstaanders bleven ze toen ze zich rond 1970 in Engeland vestigden in een commune op het platteland in Sussex. Freud bezocht daar een antroposofische school waar ze pas rond haar elfde leerde lezen. Hoewel in velerlei opzichten een gelukkige tijd, was ze toch blij toen ze als zestienjarige met haar moeder en zus naar Londen verhuisde. Daar wachtte wel een arm bestaan in een eenkamerflat, tot haar moeder hertrouwde en Freud opeens deel uitmaakte van een gezin met zes kinderen.

In Londen ging Freud een opleiding volgen bij The Drama Centre om haar jeugddroom actrice te worden, te realiseren. Een groot succes werd dat niet, hoewel ze op kleinere podia rollen speelde in moderne Europese stukken en op televisie onder andere te zien was als 'alien' in een aflevering van de serie *Doctor Who*. Maar, zoals ze in 2007 met enige zelfspot zei in een gesprek met *Het Financieele Dagblad*: 'Ik was het soort actrice dat werd afgewezen bij audities'. Met een vriendin trad ze nog wel enige tijd op als *standup-comedian* met zelfgeschreven sketches, maar toen haar partner wel succes kreeg als actrice, had Freud geen trek in een solocarrière. Ze schreef zich als 'werkloze' in voor twee cursussen om structuur aan te brengen in haar dagen. De eerste was een schrijfcursus, met romanschrijfster Michelle Roberts als docente, de tweede een cursus auto-onderhoud.

Die schrijfcursus lag uiteraard meer in haar lijn dan de autocursus, maar het kostte nog heel wat moeite iets te bedenken om over te schrijven toen ze de opdracht voor een kort verhaal kreeg. Ze had het gevoel dat ze weinig te melden had. Uiteindelijk ging het verhaal over het saaie leven van een zevenjarig meisje op het Engelse platteland. Dat een avontuurlijke kleutertijd in het Marokko van eind jaren zestig toch ook heel wat te bieden had, bleek toen ze de vorm vond voor haar debuutroman *Hideous Kinky* (1992), eigenlijk nog steeds haar meest bekende boek, mede dankzij de verfilming.

Halverwege het werk aan haar volgende boek gaf Freud haar acteerambities definitief op. Een schrijfcariëre lonkte, zeker toen dat tweede boek *Peerless Flats* (1993) haar een plaats bezorgde op de prestigieuze lijst van 'Best of Young British Novelists' van het tijdschrift *Granta*.

Hoofdpijnen van het werk

‘Ik denk dat mijn werk vooral draait om het vinden van een plek waar je je thuis voelt’, zei Esther Freud in 2007 in een interview met *Boek-delen* ter gelegenheid van het verschijnen van de vertaling van haar roman *Love Falls*. Veel van haar hoofdpersonen zijn buitenstaanders, mensen die ergens bij willen horen en ergens thuis willen zijn. Wie daar een Freudiaanse verklaring voor zoekt, kan die uiteraard vinden in de jeugdijaren van de schrijfster, die gekenmerkt werden door een afwezige vader en een zwerftocht als kleuter door Marokko met een hippiemoeder die soefi wilde worden. De schrijfster zelf heeft er weinig complexen aan overgehouden, vond er eerder de ‘writer’s goldmine’ in die volgens het cliché juist met een ongelukkige jeugd verbonden is. ‘Mijn opvoeding, daar is een heleboel comedy uit te halen’, zei ze in 1993 in een interview met *de Volkskrant* na het verschijnen van *Peerless Flats*.

Freud had toen al naam gemaakt met *Hideous Kinky*, waarin ze vanuit het ik-perspectief van een kleuter schrijft over de belevenissen van een moeder en twee kinderen die door Marokko trekken. Dat perspectief geeft het boek een komisch tintje en een sprookjesachtige sfeer. Veel Engelse recensenten zagen er destijds een aanklacht tegen het ‘hippiedom’ in die Freud niet beoogde: ‘Ik wilde geen tragisch verhaal. Ik wilde een avontuurlijk verhaal, met moeilijke momenten, omdat ik die tijd in Marokko zo heb ervaren.’ De opvolger *Peerless Flats* is aanzienlijk minder vrolijk. Het boek speelt eind jaren zeventig en is geïnspireerd door de tijd die Freud met moeder en zus in armoedige omstandigheden doorbracht in Londen. Hoofdpersoon is de zestienjarige Lisa, die haar moeder bij anderen introduceert als ‘het enige echt verstandige lid van het gezin’. Lisa is ‘zowel te snel als te langzaam groot geworden’, net als zichzelf, aldus Freud. Het decor van het boek is naargeestig en Lisa leert harde lessen, maar blijft overeind.

Na deze twee nadrukkelijk autobiografische romans duikt Freud in *Gaglow* meer in het verleden van haar familie. De roman dankt zijn titel aan de naam van het landhuis van haar vaders familie in Oost-Duitsland. De Engelse actrice Sarah, die poseert voor haar schilderende vader, probeert tijdens deze sessies meer te weten te komen over zijn (Joodse) familieleden, die vanwege de nazi’s Gaglow moesten ontvluchten. Het ‘hedendaagse’ verhaal, waarin Sarah uiteindelijk naar het landgoed afreist als na de val van de Muur voormalige eigenaren gelegenheid krijgen hun bezit terug te kopen, wisselt Freud af met het verhaal van de jeugd van haar grootmoeder op Gaglow tijdens en na de Eerste Wereldoorlog. Deze historische laag in het verhaal noodzaakte Freud om zich goed te documenteren. In de opvolger *The Wild* keerde ze toch terug naar een tijd die ze zelf heeft meegemaakt. Deze roman speelt halverwege de jaren zeventig in een antroposofisch getinte commune op het Engelse platteland. Hoofdpersoon is de negenjarige Tess, maar een belangrijke rol is weggelegd voor haar broertje Jake, ‘een boze jongen die veel ruimte inneemt’, aldus de schrijfster over dit eerste prominente mannelijke personage in haar werk.

Gezien haar thematiek is het niet verwonderlijk dat huizen een belangrijk motief vormen in Freuds werk. Haar debuutroman wilde ze in eerste instantie de titel *A Home For Us* geven en grappend zei ze in een interview dat waarschijnlijk al haar boeken zo zouden kunnen heten. Huizen spelen nadrukkelijk een rol in met name de romans *The Sea House*, *Love Falls* en *Mr Mac and Me*. In het eerstgenoemde en laatstgenoemde boek zijn enkele van de voornaamste personages bovendien architecten.

Voor *The Sea House*, afgezien van *Hideous Kinky* Freuds meest succesvolle roman, vormde onder andere de briefwisseling tussen haar grootvader (architect Ernst Freud) en zijn echtgenote een inspiratiebron. Net als in *Gaglow* vertelt Freud hierin twee verhalen, waarvan er een is gesitueerd in de septembermaand van 1953 en in in een septembermaand bijna vijftig jaar later, waartussen ze subtiel verbanden legt. Even subtiel zijn de verwijzingen naar het Duitse verleden van de personages in het historische verhaal. Decor van deze fraaie roman over liefde, architectuur en schilderkunst is het (op Walberswick gebaseerde) vissersdorpje Steerborough aan de kust van Suffolk, dat Freud zeer beeldend beschrijft.

Twee huizen in Toscane vormen belangrijke decors in *Love Falls*, waarin de zeventienjarige Lara haar vader, die ze nauwelijks kent, vergezelt tijdens een zomervakantie. Ze belandt er in de woning van een van de rijke Engelse vriendinnen van haar vader en in het landhuis van de adellijke familie Willoughby. Ze raakt verliefd op de zoon van de familie, maar wordt ook het slachtoffer van een verkrachting. Ook aan dit boek liggen persoonlijke ervaringen ten grondslag, hoewel Freud in een essay in de krant *The Guardian* onder de titel 'Too embarrassed to protest' duidelijk maakte dat zijzelf als jong meisje net aan verkrachting ontkomen is.

Mr Mac and Me is opnieuw gesitueerd in een vissersdorpje in Suffolk, dat is geïnspireerd op het plaatsje Walberswick. Daar kocht Freud rond de eeuwwisseling een huis dat in het verleden een herberg was, waar de beroemde Schotse architect (Charles) Rennie Mackintosh in 1914 had gelogeerd. Het huis stimuleerde haar verbeelding en die kwam op de proppen met de jonge Thomas, zoon van de herbergier, die vriendschap sluit met de architect en diens vrouw. Hij raakt gefascineerd door deze man, bekend om zijn ontwerp van de Glasgow School of Arts (in 2014 deels door brand verwoest), maar veel van de dorpelingen zien de steeds met een verrekijker langs de kust lopende architect als een spion van de Duitsers en laten hem uiteindelijk arresteren.

Voorafgaand aan deze roman publiceerde Freud met *Lucky Break* een luchtige roman waarin ze vier personages volgt van 1992, als ze beginnen met hun opleiding aan de toneelschool, tot 2006, als ze hun droom over een acteercarrière hebben gerealiseerd of hebben moeten opgeven. Het boek was aanvankelijk opgezet als een verzameling korte verhalen over de wereld van theater en film, iets wat nog wel terug te zien is in de nogal op zichzelf staande hoofdstukken.

Subtiel, onnadrukkelijk, suggestief zijn termen die recensenten gebruiken om het schrijverschap van Freud te typeren. In veel besprekingen klinkt waardering voor haar psychologisch inzicht, de sfeertekening en haar vermogen om overtuigend vanuit het perspectief van kinderen te schrijven. Na *Mr Mac and Me* zweeg Freud lange tijd als romanschrijver (in 2018 werd wel haar toneelstuk *Stitchers* opgevoerd), maar in 2021 keerde ze terug met de roman *I Couldn't Love You More*. Het is het verhaal van drie generaties vrouwen, moeders en dochters, hun liefdes en de keuzes die ze maken. Een belangrijk onderdeel vormt de zoektocht van de jongste van de drie, de geadopteerde Kate, naar haar biologische moeder. Die zoektocht voert haar samen met haar jonge dochter Freya naar een klooster in Ierland. Een inspiratiebron voor Freud vormde het leven van haar moeder die in de jaren zestig ongetrouwd en zonder steun van familie haar twee kinderen grootbracht.

In de zomer van 2025 verscheen *My Sister and Other Lovers* (in vertaling *Mijn zus en andere liefdes*) waarin Freud de zusjes Bea en Lucy uit haar debuut weer opvoert en beschrijft hoe hun levens en hun onderlinge relatie zich ontwikkelen. Rond dezelfde tijd verscheen ook haar eerste kinderboek, *Enchanted Beach*.

Bibliografie (selectie)

1992 *Hideous Kinky* (roman). Vertaling: *De kleur van henna*. De Bezige Bij, 1994. Vertaling later ook uitgebracht onder de titel *Hideous Kinky*. In 2025 opnieuw uitgebracht onder de titel *De kleur van henna* door Uitgeverij Orlando.

1993 *Peerless Flats* (roman). Vertaling: *Bestrijd de vossen*. De Bezige Bij, 1993.

1997 *Gaglow* (roman). Vertaling: *Gaglow*. De Bezige Bij, 1997. Engelse uitgave ook verschenen onder de titel *Summer at Gaglow*, vertaling in 2004 opnieuw uitgebracht onder de titel *Zomer in Gaglow*.

2000 *The Wild* (roman). Vertaling: *Wildernis*. De Bezige Bij, 2000.

2003 *The Sea House* (roman). Vertaling: *Huis in zee*. De Bezige Bij, 2003.

2007 *Love Falls* (roman). Vertaling: *De liefdesval*. De Bezige Bij, 2007.

2010 *Lucky Break* (roman). Vertaling: *Een kwestie van geluk*. De Bezige Bij, 2011.

2014 *Mr Mac and Me* (roman). Vertaling: *Meneer Mac en ik*. De Bezige Bij, 2015.

2018 *Stitchers* (toneelstuk).

2021 *I Couldn't Love You More* (roman). Vertaling: *Hoeveel ik van je hou*. Orlando, 2023.
2025 *Enchanted Beach* (kinderboek).
2025 *My Sister and Other Lovers* (roman). Vertaling: *Mijn zus en andere liefdes*. Orlando, 2025.

Verfilming

1998 *Hideous Kinky* / regie Gillies MacKinnon. Gebaseerd op de gelijknamige roman.

Selectie uit Nederlandstalige interviews

- Chorus, Jutta. 'Iedereen moet van me houden'. In: *HP/De Tijd*, 14 januari 1994.
- De Moor, Piet en Jeroen Kuypers. 'Een joods spookslot in de DDR'. In: *De Morgen*, 19 februari 1998.
- Eymers, Hester. 'Er is niet zoiets als een voltooid boek: gesprek met Esther Freud'. In: *Boek-delen*, jrg. 7 (2007), nr. 4, p. 5-7.
- Hemmerechts, Kristien. 'Bent u familie van de grapefruit?'. In: *de Volkskrant*, 22 juni 2007.
- Huijsmans, Linda. 'Reinheid, rust en regelmaat: Esther Freud beschrijft het verlangen naar een alledaags leven'. In: *Algemeen Dagblad*, 24 mei 2000.
- Luyckx, Sarah-Mie. 'Freud houdt van complexe personen: auteur nog niet klaar met eigen turbulente jeugd'. In: *Trouw*, 25 mei 2000.
- Luyten, Anna. 'Een stipje op de familielijn'. In: *De Standaard*, 8 juni 2000.
- Mathys, Kathy. 'De leukste job ter wereld, als het goed gaat'. In: *De Standaard*, 22 april 2011.
- Mulder, Reinjan. 'Vroeger was ik een prinses: Esther Freud over een schrijverscursus, Marokko en de Love Generation'. In: *NRC Handelsblad*, 2 september 1994.
- Smithuis, Marieke. 'Esther Freud: het leven als buitenbeentje'. In: *Het Financieele Dagblad*, 30 juni 2007.
- Verplancke, Marnix. 'Een verkrachting laat zich niet verdringen'. In: *De Morgen*, 25 juli 2007.

Internet

www.estherfreud.com

Samenstelling: Frank Hockx

Copyright: Boekenpost